

СЕКЦІЯ 5

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

УДК 658:631.11(477.85)

Белей С.І.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри туризму та економічної теорії
Буковинського державного фінансово-економічного університету*

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ

Сучасний розвиток національної економіки не відображає тенденцій економічного, соціального та екологічного розвитку сільських територій. Модель розвитку сільських територій повинна ґрунтуватися на основних складових гео-економічних змін (результати глобалізаційних процесів), а саме: економічних, соціальних та екологічних. У період глобальних змін споживчої поведінки і фокусування на цінностях сталого розвитку, сільський туризм виступає інструментом згладжування різниці між більш розвиненими урбанізованими регіонами і менш розвиненими сільськогосподарськими.

Ключові слова: сільське господарство, сільська територія, сільський туризм, економіка, кластер, кластерна модель.

Белей С.И. ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКОГО ТУРИЗМА И ИХ ВЛИЯНИЕ НА РАЗВИТИЕ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ КАРПАТСКОГО РЕГИОНА

Современное развитие национальной экономики не отражает тенденций экономического, социального и экологического развития сельских территорий. Модель развития сельских территорий должна основываться на главных составляющих геоэкономических изменений (результаты глобализационных процессов), а именно: экономических, социальных и экологических. В период глобальных изменений потребительского поведения и фокусировки на ценностях устойчивого развития, сельский туризм выступает инструментом сглаживания разницы между более развитыми урбанизированными регионами и менее развитыми сельскохозяйственными.

Ключевые слова: сельское хозяйство, сельская территория, сельский туризм, экономика, кластер, кластерная модель.

Belei S.I. FEATURES OF RURAL TOURISM DEVELOPMENT AND THEIR IMPACT ON RURAL DEVELOPMENT OF CARPATHIAN REGION

Modern development of the national economy does not reflect trends in economic, social and environmental development of rural areas. The model of rural development should be based on the main components of geo-economic changes (results of globalization), namely: economic, social and environmental. In the period of global changes of consumer behavior and focus on the values of sustainable development, rural tourism is an instrument smoothing out differences between more developed urbanized regions and less developed agricultural ones.

Keywords: agriculture, rural areas, rural tourism, economy, cluster, cluster model.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Важливою складовою подальшого розвитку сільських територій є облік сутності процесів глобалізації, які безпосередньо значно впливають на внутрішні економічні процеси. Глобалізаційні процеси характеризуються сукупністю конкурентних переваг окремої країни на світовому рівні в економічних, соціальних та екологічних напрямках. У розвинених країнах світу (США, Канаді, країнах ЄС) пріоритетом забезпечення розвитку сільських територій насамперед є зростання добробуту населення і формування унікальних конкурентних переваг сільських територій, які не можуть повторюватися в інших країнах. Сучасний розвиток національної економіки не відображає тенденцій економічного, соціального та екологічного розвитку сільських територій. Все це актуалізує необхідність виявлення взаємозв'язку між розвитком сільського туризму та сільськими територіями в нинішній ситуації, яка пов'язана з недостатнім інноваційним розвитком сільських територій, які опинилися у стані фактичного занепаду, а також розробки наукових рекомендацій, спрямованих на виправлення ситуації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку сільського туризму розглянуто у працях

Ф. Котлера, Д. Белла, М. Кастельса, К. Ловлока, Т. Хілла, Е. Жільцова, О. Любіцевої. Значний внесок у вивчення системи сільського туризму зробили такі дослідники, як: В. Азар, М. Біржаков, В. Васильєв, А. Виноградська, М. Волошин, В. Гуляев, І. Зорін, В. Євдокименко, В. Квартальнов, В. Кравців, С. Мельниченко, Н. Десятова, Х. Роглев, В. Федорченко та ін. Окремі аспекти сільського зеленого туризму висвітлено у дослідженнях вчених у галузях права, історії, туризмознавства, соціології, економіки й географії, зокрема: Ю. Алексєєва, В. Євдокименко, А. Король, М. Лендела, В. Мікловди, М. Пітюлича та ін. дослідників.

Основну увагу науковці приділяють питанням методології розробки і практики реалізації Державної та регіональної політики щодо розвитку туризму. Поряд з цим в наукових дослідженнях недостатньо розглянуто вплив розвитку сільського туризму на розвиток сільських територій. З огляду на це, актуальності набуває дослідження особливостей розвитку сільського туризму як форми підприємництва на місцевому, регіональному та державному рівнях в контексті посилення економічної компоненти його впливу на стан сільських територій

Постановка завдання. Метою статті є показати роль і місце сільського туризму у рівні соціально-економічного розвитку сільських територій Карпатського регіону.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Як показує практика розвинених країн, у подоланні негативних тенденцій, які склалися на селі, значну роль можуть зіграти несіельськогосподарські види діяльності, а насамперед ті, які не потребують державних капіталовкладень, і можуть задовольнятися використанням наявних сільських територій, приватного житлового фонду, матеріального достатку, а саме сільський туризм.

Історія розвитку сільського зеленого туризму бере свій початок у XVIII ст., коли на околицях Монблану (території французьких і швейцарських Альп) почали з'являтися перші гостьові будинки-шале. Масового поширення цей вид туризму набув у другій половині XX ст., коли у США і Великобританії популярними стали послуги з тимчасового проживання і харчування «Bed&Breakfast» («В&В»). Наприкінці 40-х рр. авангардом організаторів «В&В» стали родини фермерів, що жили уздовж магістральних автотрас, у яких були добротні великі житлові будинки з вільними окремими кімнатами. У 50-х рр. у США вища освіта отримала значні державні субсидії для розвитку і стала більш доступною для синів і дочок фермерів, що також сприяло вивільненню «виробничих» приміщень у житлових будинках під «В&В». Це стало другим етапом розвитку інституту «В&В». Третьому етапові розвитку «В&В» у США широко сприяла урбанізація міст у 60–70-ті рр. Міста в США стрімко зростали як за кількістю населення, так і за економічними показниками. Діти фермерів, здобувши вищу освіту, залишилися жити в містах. Тим часом наприкінці 70-х рр. інтенсивний спосіб життя урбанізованих міст сприяв зростанню популярності відпочинку городян у рекреаційних зонах сільських територій у так званих «будиночках у селі» (farm vacation home) [1].

Основна ідея сільського туризму – персоналізований підхід з надання послуг розміщення, проживання, харчування у сільській місцевості, ознайомлення зі способом життя, культурою, побутом. На території Європейського Союзу сільський туризм отримав широкий розвиток і є одним з найбільш привабливих видів відпочинку. Фермери в менш розвинених країнах ЄС використовують туризм як інструмент диверсифікації агробізнесу. Тому в більшості країн Європи заняття сільським туризмом заохочується на державному рівні. Сільський туризм переконливо довів, що він є важливим стимулюючим фактором розвитку сільських територій: зростання зайнятості на селі, розвиток сільської інфраструктури, отримання стабільних та вагомих доходів селян, зростання бюджету сільських поселень.

Модель розвитку сільських територій повинна ґрунтуватися на основних складових гео економічних змін (результати глобалізаційних процесів), а саме: економічних, соціальних та екологічних. У період глобальних змін споживчої поведінки і фокусування на цінностях сталою розвитку, сільський туризм виступає інструментом згладжування різниці між більш розвиненими урбанізованими регіонами і менш розвиненими сільськогосподарськими.

Сучасний етап функціонування економіки України супроводжується появою нових ринкових сегментів та видів підприємницької діяльності. Це стосується і аграрного сектора. Одним із напрямів

розвитку агропромислового комплексу стає сільський туризм – апробоване явище у багатьох країнах світу. Специфіка сільського туризму як виду економічної діяльності полягає не тільки у задоволенні потреб споживачів у відпочинку, а й у здійсненні вагомого впливу на інші сектори сільської економіки через диверсифіковані зв'язки.

Сільський зелений туризм – явище багатостороннє. Один з його аспектів (враховуючи сучасний стан розвитку села) – соціальний, оскільки він сприяє соціально-економічному розвитку села. Його слід розглядати як один із засобів диверсифікації джерел доходів сільського населення, як компонент комплексного розвитку сільських територій та сільської інфраструктури, а також як один із чинників стратегії подолання бідності в сільській місцевості. Саме тому в країнах, що розвиваються, сільський зелений туризм активно підтримує і заохочує держава, доступ до діяльності в цій сфері максимально спрощений. Суб'єкти, що надають послуги у сфері зеленого туризму, отримують переваги, зокрема й податкові.

Другий аспект полягає в отриманні додаткових можливостей для селян, що є підставою для визнання сільського туризму суспільно цінною та корисною сферою відносин, яка заслуговує всебічної підтримки з боку держави. Сільський туризм потенційно може зробити значний внесок в економіку села у вигляді нових робочих місць, збільшення надходжень від зовнішньоекономічної діяльності, поповнення державного бюджету через сплату податків, сприяння зниженню імпорту та інтенсифікації використання місцевих сировинних ресурсів. Іноземні туристи, шанувальники відпочинку в українському селі, як і регіональні споживачі, сплачують усі відповідні податки, зокрема на додану вартість та акцизний збір, і заохочують до сплати податків інших суб'єктів господарювання.

Сільський зелений туризм – індустрія експорту, яка відрізняється від інших експортних галузей одним важливим аспектом: більшість експортерів вивозять свої товари з країни до споживача, а в туризмі споживач прибуває в країну для того, щоб придбати і спожити вироблені продукти та послуги. Це створює додаткові надходження до сільського бюджету. Крім безпосередніх господарів, які надають послуги сільського зеленого туризму, робочі місця можуть отримати більшість населення села, яке займається вишивкою, ткацтвом, різьбленням, розписом писанок, ковальським справою, овочівництвом, садівництвом, бджільництвом, тваринництвом, зокрема конярством.

Отже, системний вплив сільського туризму на економіку сільських територій відбувається через системні ефекти (економічний, соціальний, етнокультурний, особистісний, екологічний) та системні зв'язки з суб'єктами інших видів економічної діяльності (сільськогосподарськими підприємствами, виробниками продуктів харчування, магазинами, закладами розміщення, будівельними компаніями, майстрами народних промислів, перевізниками, мисливськими, рибними та кінними господарствами тощо). В результаті цих впливів утворюється синергія сільського туризму, що забезпечує багатофункціональний (диверсифікований) соціально-економічний розвиток сільської економіки. Процес розбудови синергії сільського туризму носить поетапний характер, залучаючи до створення комплексних туристичних продуктів все більше коло учасників. При цьому максимальний позитивний ефект для сільської території може бути забезпечено

ний за умов стійкої, системної та цілеспрямованої співпраці всіх зацікавлених сторін – суб'єктів туристичного підприємництва, органів влади та місцевого самоврядування та інших, тобто процесу структуризації економічних відносин та створення формальних інститутів взаємодії (громадських організацій, кластерів, асоціацій тощо) у сфері сільського туризму. На нашу думку, сільський туризм доповнює розвиток сільських територій (рис. 1).

Рис. 1. Взаємозв'язок сільського туризму і сільської території

Джерело: власні дослідження

На основі проведеного дослідження, виявлена необхідність збалансованого розвитку сільського туризму як галузі регіональної економіки та дотичних до нього підгалузей з метою підвищення якості життя сільського населення, що в результаті призведе до підвищення конкурентоспроможності та соціально-економічного зростання сільських територій. Складові забезпечення збалансованого розвитку сільських територій прикордонного регіону показано на рис. 2.

Для розвитку сільського зеленого туризму, як катализатора розвитку сільських територій в Україні, вкрай необхідно створити відповідну законодавчу базу. Проте досі все ще не прийнято закон про сільський зелений туризм. У створенні сприятливого правового середовища для діяльності, для залучення інвестицій в розбудову інфраструктури сільських територій важливу роль має відіграти Міністерство аграрної політики та продовольства України. Одним з елементів механізму розвитку і функціонування сільського зеленого туризму є транскордонні кластери сільського зеленого туризму, в яких об'єднуються представники бізнесу, місцевої влади, освіти, науки та громадських організацій. Інтеграційні процеси в світі створюють передумови для формування міжнародних кластерів. Транскордонний кластер розглядається як організація територіально

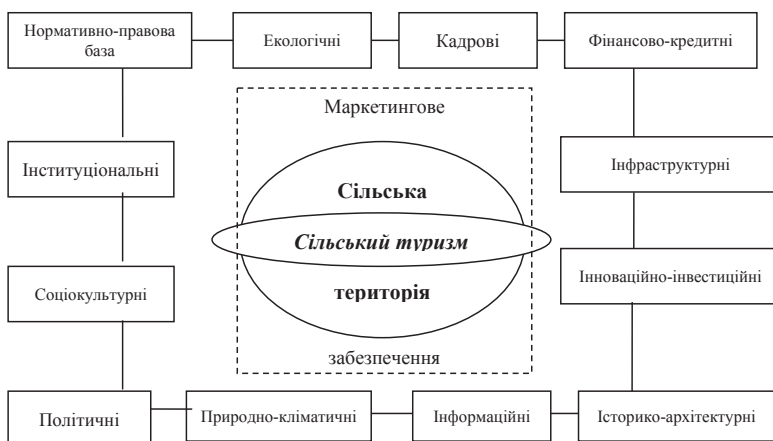

Рис. 2. Складові забезпечення збалансованого розвитку сільських територій прикордонного регіону

Джерело: власні дослідження

взаємопов'язаних і взаємодоповнюючих підприємств розташованих по обидві сторони кордону (включаючи спеціалізованих постачальників, а також виробників туристичних послуг і покупців), об'єднаних навколо науково-інноваційного центру, яка пов'язана вертикальними зв'язками з місцевими органами влади з метою підвищення конкурентоспроможності підприємств, сільських територій Карпатського регіону та національної економіки. Зарубіжний досвід свідчить про ефективність кластерної політики та її позитивний вплив на рівень розвитку сільських територій.

Вперше «кластер» почали використовувати у промисловості [2]. Кластер – це система галузей, що взаємодіють між собою, підтримуючи один одного в процесі удосконалення продукції, впровадження інновацій та глобальної конкуренції шляхом розвитку кооперації між фірмами. При цьому кластери можуть бути одногалузевими, які формуються з представників однієї галузі, і багатогалузевими. Кластери сприяють об'єднанню в єдину систему підприємств, наукових установ, громадських організацій, органів місцевої влади, власників садиб, які спільними зусиллями створюють і реалізують якісний продукт, досягають спільної мети, що в результаті веде до підвищення конкурентоспроможності продукції, розвитку територій. Дуже швидко це поняття з'явилося і в туризмі. Оскільки окреме господарство практично не може самостійно формувати і реалізувати привабливий турпродукт.

Для створення туристичного продукту сільського туризму необхідні зусилля багатьох людей і представників багатьох галузей, пов'язаних між собою спільною метою. До туристичних кластерів зараховують групи підприємств, сконцентровані в межах певної території, які спільно використовують туристичні ресурси, спеціалізовану туристичну інфраструктуру, локальні ринки праці, здійснюють спільну маркетингову та рекламно-інформаційну діяльність [3].

В узагальненому вигляді, на нашу думку, під туристичним кластером слід розуміти взаємодію різних туристичних підприємств, які використовують загальні туристичні ресурси і сконцентровані на певній території. Кластер сільського зеленого туризму можна визначити, як сконцентровану на певній території групу взаємопов'язаних підприємств, установ та організацій сфери туризму та гостинності (туроператори, турагенти, засоби розміщення, харчування) та інших, пов'язаних з нею галузей (транспорт і зв'язку, освіти, культури, торгівлі, охорони здоров'я та ін.), місцевих органів влади та громадських об'єднань, які взаємодіють і взаємодоповнюють один одного при створенні комплексного зеленого турпродукту території [4].

Основним завданням кластерної моделі є забезпечення співробітництва між трьома секторами: влада – бізнес – сільська територія. Така модель сприяє оптимізації інформаційних потоків при ухваленні відповідних управлінських рішень, як наслідок, досягається вища ефективність діяльності як окремих господарств, так і регіону в цілому за рахунок низки чинників. Тому до партнерської коопераційної мережі кластера необхідно включити агроєкосадиби регіону, заклади культури, освіти та охорони здоров'я, фермерські господарства, підприємства малого та середнього бізнесу, туристичні фірми, сільські школи,

органи місцевого управління та самоврядування, поміж них і сільські ради, громадські об'єднання, асоціації та ін.

Переваги створення кластеру суб'єктів сільського туризму полягають в тому, що з розрізнених підприємців – власників садиб, місцевих майстрів, представників сфери послуг, громадськості та місцевого самоврядування і т.п. – утворюються об'єднання, які шляхом координації спільних зусиль створюють і реалізують туристичний продукт сільського туризму, що в результаті призводить до розвитку сільських територій за рахунок ефективного використання ресурсів. Для всієї економіки Карпатського регіону транскордонні кластери в сільському зеленому туризмі виконують роль локальних точок зростання внутрішнього ринку, призводять до створення нових кластерів, а це значно посилює міжнародну конкурентоспроможність регіону і країни в цілому. Тому транскордонні кластери доречно розглянути, як потенційні чинники зростання рівня міжнародної конкурентоспроможності економіки Карпатського регіону. Згідно з чинним законодавством, під транскордонним співробітництвом розуміють спільні дії, спрямовані на встановлення і поглиблення економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших відносин між територіальними громадами, їх представницькими органами, місцевими органами виконавчої влади України та територіальними громадами, відповідними органами влади інших держав у межах компетенції, визначеної їх національним законодавством [5].

Розвиток ефективної системи транскордонного співробітництва з впровадженням транскордонних кластерів за участю регіональних кластерів України та сусідніх країн, дозволяє краще ідентифікувати та використовувати на практиці шанси, які виникають внаслідок активізації інтеграційних процесів. Завданням транскордонних кластерів сільського туризму має бути не тільки формування спільними зусиллями туристичного продукту сільського туризму, а й навчання, маркетинг, фінансування та підтримка подальшого розвитку сільських територій. Однак в Україні поки відсутня узгоджена і послідовна стратегія і політика забезпечення кластерного економічного розвитку [7].

Додамо, що перешкоди у формуванні та розвитку транскордонних кластерів за участю регіональних кластерів як форм транскордонного співробітництва можуть створювати, наприклад, такі обставини: чи нечітко визначені сектори економіки, види господарської діяльності та напрямки досліджень, де необхідно кооперування; мовні бар'єри; відмінності в ментальності учасників обраної форми транскордонного співробітництва; інституційна дистанція між органами влади та іншими установами й організаціями регіонів сусідніх країн; несистематизована транскордонна статистична інформація та ін. На нашу думку, для розвитку транскордонних кластерів на території необхідно здійснити такі заходи:

- розробка національної та регіональних програм розвитку транскордонних кластерів;
- удосконалення законодавства, спрямованого на розвиток транскордонних кластерів;
- забезпечення створення системи навчання фахівців, орієнтованих на створення і зміцнення кластерних структур;
- вивчення передового світового досвіду створення нових робочих місць, підвищення продуктивності праці та поліпшення соціального клімату в прикордонних регіонах і на цій основі формування сприятливого клімату

Кластерна модель розвитку сільського туризму формує мультиплікатор продажів (додатковий обсяг продажів в результаті збільшення туристичних витрат), мультиплікатор зайнятості (створюються додаткові робочі місця або забезпечується роботою сільське населення), мультиплікатор доходів (додаткові доходи, створені в результаті зростання витрат туристів), мультиплікатор виробництва (коєфіцієнт непрямого впливу туризму на сферу виробництва та випуск продукції).

Висновки та перспективи подальших розвідок. Проведені дослідження дозволили запропонувати нове вирішення визначених наукових проблем і зробити певні висновки.

Подолання соціально-економічних проблем села можливе за рахунок розвитку юридичних осіб сільського туризму, при цьому необхідна спільна діяльність і координація зусиль представників місцевої влади, бізнесу, закладів освіти та культури, громадських організацій, які будуть спрямовувати спільні зусилля на формування та реалізацію туристичного продукту сільського туризму, підтримку його розвитку в місцевості, регіоні та державі в цілому. Для формування та розвитку транскордонних кластерів необхідно використовувати потенціал євро регіонів та розвивати механізми стимулювання процесів кластеризації в економіці Карпатського регіону. Водночас в реальності транскордонні кластери в сільському туризмі в Карпатському регіоні існують поки з приставкою «потенційний». Це обумовлено низкою факторів:

- відсутність нормативного визначення категорії кластера, його видів, комплексу заходів щодо створення кластерів, серед них і транскордонних, а також нормативно-правового та інституційного середовища їх функціонування;
- відсутність належного інформаційного забезпечення створення та функціонування кластерів серед суб'єктів підприємництва;
- недостатня зацікавленість малих і середніх підприємств в об'єднанні у великі виробничі мережі в результаті неправильного й неповного розуміння принципів діяльності кластерних об'єднань;
- відсутність досвіду функціонування кластерів у результаті недостатнього вивчення світового досвіду формування кластерної політики розвитку держави, участі держави в процесі підтримки та реалізації ініціатив створення кластерів в сільському туризмі, переваг і можливостей від участі в кластерах підприємств, громадських організацій та навчальних закладів;
- відсутність очікуваної кількості інвесторів у зв'язку з недостатньою інвестиційною привабливістю та депресивністю окремих сільських територій Карпатського регіону.

Додатковими перешкодами для створення транскордонного туристичного кластеру є відмінності в ментальності учасників обраної форми транскордонного співробітництва та інституційна дистанція між органами влади та іншими установами та організаціями регіонів сусідніх країн, а також не систематизована транскордонна статистична інформація.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Горішевський П.В. Сільський зелений туризм: організація надання послуг гостинності / П.В. Горішевський, В.П. Васильєв, Ю.В. Зінко. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2003. – 148 с.
2. Портер М. Конкуренція: учебное пособие / М. Портер; пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2003. – 495 с.
3. Можливості працевлаштування молоді у сфері зеленого туризму: методичні рекомендації щодо започаткування влас-

- ної справи / [за заг. ред. О.В. Кулініча]. – Х. : Інститут соціальної політики регіону, 2011. – 124 с.
4. Voynarenko M.P. 2003. Investment Attraction. In: Regional forum "Social aspects and financing of industrial restructuring". Moscow, Russian Federation, 26–27 novem. 2003. Topic 6. Regional dimension of industrial restructuring. United Nations Economic Commission for Europe. [online] Available at: <http://www.unecce.org>.
  5. Вишнеvsька О.М. Процеси глобалізації та перспективи соціально-економічного розвитку сільських територій [Електронний ресурс] / О.М. Вишнеvsька. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/6_PNI_2011/Economics/12_80152.doc.htm.
  6. Про транскордонне співробітництво: Закон України № 1861–IV від 24. 06. 2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi:javascrpt:OpenDoc\('1861-15'\)](http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?main.cgi:javascrpt:OpenDoc('1861-15')).
  7. Кужель О.В. Деякі грані української національної ідеї [Електронний ресурс] / О.В. Кужель. – К. : Аналітичний центр «Академія». – Режим доступу : http://www.academia.org.ua/index.php?p_id=98&id=26.

УДК 332.1:338.49

Гутафель В.В.

кандидат економічних наук,

старший викладач кафедри економіки підприємства

Чернівецького торговельно-економічного інституту

Київського національного торговельно-економічного університету

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ РЕГІОНУ

Досліджено основні сутнісні характеристики економічної інфраструктури регіону. Також розглянуто основні ознаки економічної інфраструктури. Досліджено основні структурні елементи, які формують ефективну інфраструктуру, що забезпечить розвиток економіки регіону.

Ключові слова: економічна інфраструктура регіону, ринкова інфраструктура, транспортна інфраструктура, інформаційно-аналітична інфраструктура, фінансова інфраструктура, організаційно-складська інфраструктура.

Гутафель В.В. ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ РЕГИОНА

Исследованы основные сущностные характеристики экономической инфраструктуры региона. Также рассмотрены основные признаки экономической инфраструктуры. Исследованы основные структурные элементы, которые формируют эффективную инфраструктуру, которая обеспечит развитие экономики региона.

Ключевые слова: экономическая инфраструктура региона, рыночная инфраструктура, транспортная инфраструктура, информационно-аналитическая инфраструктура, финансовая инфраструктура, организационно-складская инфраструктура.

Hutafel V.V. THEORETICAL ASPECTS OF THE FORMATION OF REGIONAL ECONOMIC INFRASTRUCTURE

The article investigates the basic essential characteristics of the economic infrastructure of the region. The article reviews the main features of the economic infrastructure. It studies the basic structural elements that form an effective infrastructure that will provide regional economic development.

Keywords: economic infrastructure of the region, market infrastructure, transport infrastructure, information and analytical infrastructure, financial infrastructure, organization and storage infrastructure.

Постановка проблеми. Інфраструктура займає ключове місце в розвитку економіки регіону, оскільки її існування пов'язане зі станом продуктивних сил і територіальним поділом праці, а також ефективністю функціонування сфери матеріального виробництва. Інфраструктурне забезпечення розвитку економіки регіону залежить від темпів її модернізації, але також виступає фактором економічного зростання. Стан економічної інфраструктури регіону впливає на динаміку розвитку всіх основних галузей національної економіки. На сучасному етапі розвитку економічних відносин, сформована та розвинена економічна інфраструктура регіону забезпечує залучення більшого обсягу інвестицій у реальний сектор економіки, зменшення рівня безробіття, ефективне використання економічного потенціалу регіону, зростання рівня доходів населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальні теоретичні підходи до визначення поняття «інфраструктури» досліджували у своїх працях такі відомі вчені, як А. Сміт, К. Маркс, Р. Йохімсен, П. Розенштейн-Родан, П. Самуельсон та інші. До основних російських науковців, що досліджували проблематику розвитку інфраструктури та її основні

ознаки можна віднести Р. Шніппера, А. Шаріпова, В. Стаханова, В.П. Федько, Н.Г. Федько, І. Беляєвського. Серед вітчизняних науковців, що приділяли увагу формуванню інфраструктури та визначали її вплив на розвиток економіки регіону, варто виділити Л. Кузьменко, І. Ковельську, І. Рекуненку, І. Бутирську, М. Коваленко, А. Ткача.

Мета статті. Розгляд теоретичних аспектів формування інфраструктури, що забезпечить економічний розвиток регіону. На основі викладеного можна сформулювати завдання статті, яке полягає у визначенні сутнісних характеристик економічної інфраструктури регіону та дослідженні основних ознак і виявленні головних елементів, що забезпечать формування дієвої економічної інфраструктури регіону.

Виклад основного матеріалу. Загалом сутність інфраструктури полягає у забезпеченні умов існування певного процесу або явища. Своєю чергою, від економічної інфраструктури залежить ефективність функціонування та взаємодії елементів національної економіки країни. А отже, актуальним є теоретичне усвідомлення основних аспектів формування ефективної економічної інфраструктури регіону.